

This Question Paper contains 12 printed pages.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 100226

249(GE)

(March, 2019)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં છ વિભાગ અને 46 પ્રશ્નો છે.
- 2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
- 3) પ્રશ્નની સૂચના પ્રમાણે જવાબ લખવા.
- 4) પ્રશ્નની સામે લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- 5) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો.

વિભાગ - A

નીચે આપેલા 1 થી 10 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ (A, B, C, D) પસંદ કરીને જવાબ લખો. દરેકનો 1 ગુણ છે.

[10]

- 1) ખાનગી શિક્ષણ સંસ્થામાં ફીનું પ્રમાણ કેવું હોય છે ?
 - (A) મધ્યમ
 - (B) ઉંચું
 - (C) નીચું
 - (D) શૂન્ય
- 2) કઈ પૂર્વપ્રાથમિક પદ્ધતિમાં શૈક્ષણિક બક્ષિસોનો ઉપયોગ ઇન્દ્રિય વિકાસ માટે કરવામાં આવે છે ?
 - (A) કિન્ડરગાર્ટન
 - (B) ઘોડિયાઘર
 - (C) આંગણવાડી
 - (D) બાલવાડી

- 3) કઈ ઉમરના બાળકોને ઘોડિયાઘરમાં દાખલ કરી શકાશે ?
- (A) બે થી છ વર્ષના
(B) બે માસ થી છ વર્ષના
(C) 0 થી છ મહિના
(D) ત્રણ વર્ષ થી ચાર વર્ષના
- 4) સહ અભ્યાસ પ્રવૃત્તિથી બાળકનો કયો વિકાસ થાય છે ?
- (A) ભાષા
(B) માનસિક
(C) શારીરિક
(D) સર્વાંગી
- 5) બાલમંદિરના મુખ્ય શિક્ષિકાબેનનો સ્વભાવ કેવો હોવો જાઈએ ?
- (A) સરળ
(B) કંજુસ
(C) અભિમાની
(D) સ્વાર્થી
- 6) કોનો સમાવેશ બાલવાડીના અન્ય કર્મચારીમાં થતો નથી ?
- (A) શિક્ષિકા
(B) ડૉક્ટર
(C) તેડાગરબેન
(D) રસોઈવાળા બેન
- 7) આદર્શ બાલવાડી માટે કયું સ્થળ પસંદ કરશો ?
- (A) હોસ્પિટલથી નજીક
(B) રેલ્વેસ્ટેશન પાસે
(C) શાંત અને નૈસર્ગિક વાતાવરણમાં
(D) બજારમાં

- 8) ક્યું રજીસ્ટર બાલવાડીમાટે ફરજિયાત નથી પરંતુ હિતાવહ છે ?
- (A) જનરલ રજીસ્ટર
 (B) પગારપત્રક
 (C) પ્રવેશપત્રક
 (D) હાજરીપત્રક
- 9) બાળકના આરોગ્યના રેકોર્ડ રાખવાથી તેના કયા વિકાસની માહિતી મળે છે ?
- (A) ભાષા વિકાસ
 (B) નૈતિક વિકાસ
 (C) શારીરિક વિકાસ
 (D) સામાજિક વિકાસ
- 10) ભારતમાં બાલવાડી પદ્ધતિ કયા રાષ્ટ્રીય નેતાના સૂચનથી શરૂ કરવામાં આવી ?
- (A) સરદાર પટેલ
 (B) મહાત્મા ગાંધીજી
 (C) જવાહરલાલ નહેરુ
 (D) ઈંદિરા ગાંધી

વિભાગ - B

■ નીચેના 11 થી 20 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબો એક-બે વાક્યમાં આપો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [10]

11) લોકશાહી એટલે શું ?

12) વ્યવસાયી બહેનો માટે ઘોડિયાઘર આશીર્વાદ રૂપ છે, કારણ આપો.

13) આદર્શ પૂર્વપ્રાથમિક શાળા કોને કહેશે ?

14) પપેટ્સના પ્રકારના ગમે તે ચાર નામ લખો.

- 15) પૂર્વપ્રાથમિક શાળાના બે હેતુ લખો.
- 16) કિન્ડરગાર્ટન પધ્ધતિના શોધક કોણ હતા ?
- 17) પૂર્વપ્રાથમિક શિક્ષણનો અર્થ લખો.
- 18) બાલવાડીના કામવાળા બેનના કાર્યો જણાવો.
- 19) નિરીક્ષણના પ્રકારની નામાવલી તૈયાર કરો.
- 20) અભ્યાસક્રમની વ્યાખ્યા આપો.

વિભાગ - C

■ નીચેના 21 થી 31 સુધીના પ્રશ્નોના સંક્ષિપ્ત ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે. [22]

- 21) બાલવાડીનું સમયપત્રક કેવું હોવું જોઈએ ?
- 22) 'બાલવાડીમાં વપરાતા ઈન્દ્રિય શિક્ષણના સાધનો ખર્ચાળ નથી હોતા' કારણ આપો.
- 23) પૂર્વપ્રાથમિક કક્ષાની અભ્યાસક્રમની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- 24) 'સમાજને શિક્ષણ આપવા માટે દશ્યશ્રાવ્ય સાધનોની અસરકારકતા વધુ છે' સકારણ સમજાવો.
- 25) લોકશાહીની તાલીમ આપવામાટે કઈ પ્રવૃત્તિ કરાવશો ?
- 26) ભારતમાં નિરીક્ષણની શરૂઆત ક્યારે થઈ ? નિરીક્ષણ એટલે શું ?
- 27) ઘોડિયાઘરના સાધનોની યાદી આપો.
- 28) ઈન્દ્રિયવિકાસની પાંચ પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- 29) જૂથ રમત અને વ્યક્તિગત રમતમાં તફાવત દર્શાવો.
- 30) પ્રવેશપત્રકનું મહત્વ સમજાવો.

- 31) 'ગ્રામ્યસમુદાયને શિક્ષણ આપતી વખતે સ્થાનિક ભાષા નો ઉપયોગ કરવો જોઈએ' કારણ આપો.

વિભાગ - D

નીચે આપેલા 32 થી 37 સુધીના પ્રશ્નોના જવાબ સંક્ષિપ્તમાં આપો. દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ છે.

[18]

- 32) મોન્ટેસરી પદ્ધતિના ગમે તે ત્રણ સિધ્ધાંતો સમજાવો.
33) બાલવાડીમાં પ્રવૃત્તિ કરાવતા પહેલાં પૂર્વતૈયારી કરવી જરૂરી છે, ચર્ચા કરો.

અથવા

બાળરમતનું આયોજન કરતાં શિક્ષકે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દા.

- 34) આજની શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં અભ્યાસક્રમનું મહત્વ સમજાવો.
35) બાલવાડીમાં હેલ્થ રેકોર્ડની આવશ્યકતા સમજાવો.
36) બાળવાર્તા અને બાળનાટક માં તફાવતના મુદ્દા આપો.
37) બાલવાડી નિરીક્ષણની પદ્ધતિયો સમજાવો.

વિભાગ - E

નીચે આપેલા 38 થી 42 સુધીના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

[20]

- 38) પપેટના પ્રકાર જણાવી તેના લાભ અને ઉપયોગ વિશે માહિતી આપો.
39) 'આજના સમયમાં સમાજનો બાળવિકાસમાં ફાળો' આ વિધાન સમજાવો.
40) બાળકમાં વાંચનની તૈયારી વિકસાવવા માટેની સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
41) બાલવાડીના શિક્ષકના ગુણો જણાવી ટૂંકમાં સમજાવો.

42) અભ્યાસક્રમના પ્રકારો જણાવી ટૂંકમાં સમજાવો.

અથવા

કોઈ પણ બે પ્રકારના પપેટ વિશે વિસ્તારથી સમજાવો.

વિભાગ - F

■ નીચે આપેલા 43 થી 46 સુધી નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે. [20]

43) પૂર્વપ્રાથમિક શિક્ષણની વર્તમાન સમસ્યાઓ ચર્ચો.

44) લોકશાહીના મૂલ્યો પર વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.

45) બાલવાડી નિરીક્ષણના પ્રકાર જણાવી વિસ્તારથી સમજાવો.

46) મનોરંજન અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દા જણાવો.

અથવા

સમાજને શિક્ષણ આપવાના માર્ગો જણાવો.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. :

249(E)

(March, 2019)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

Instructions :

- 1) This question paper contains six sections and total 46 questions.
- 2) All questions are compulsory. Options are internal.
- 3) Figures at the right side indicate full marks of the questions.
- 4) Answer according to instruction of the questions.
- 5) Start new section on a new page.

SECTION - A

Questions from 1 to 10 are multiple choice questions. Select and write the correct answer from the options A, B, C, D.

Each question carries 1 mark :

[10]

- 1) What type of fee structure do the private schools have?
 - (A) medium
 - (B) higher
 - (C) lower
 - (D) zero (nil)
- 2) Point out which school uses educational rewards for sensory development?
 - (A) Kinder Garten
 - (B) Creche
 - (C) Anganwadi
 - (D) Balwadi

- 3) Which is the right age group for a child to be admitted in a creche?
- (A) 2 years to 6 years
 - (B) 2 months to 6 years
 - (C) 0 to 6 months
 - (D) 3 years to 4 years
- 4) Which development is achieved by cocurricular activities?
- (A) language
 - (B) mental
 - (C) physical
 - (D) all round
- 5) How does a pre-primary principal become popular amongst children society?
- (A) straight forward nature
 - (B) miser
 - (C) proud
 - (D) selfish
- 6) Who is not included in other staff members of a balwadi?
- (A) Teacher
 - (B) Doctor
 - (C) Pickup woman
 - (D) Cook
- 7) Which location would you choose for an ideal balwadi?
- (A) near the hospital
 - (B) near a railway station
 - (C) a peaceful and natural surrounding
 - (D) market place

- 8) Which register is not compulsory but recommended for a balwadi?
- (A) General register
 - (B) Pay register
 - (C) Admission form
 - (D) Attendance register
- 9) What does child's health record indicate?
- (A) language development
 - (B) moral development
 - (C) physical development
 - (D) social development
- 10) Which National leader initiated the balwadi method in India?
- (A) Sardar Patel
 - (B) Mahatma Gandhiji
 - (C) Jawahar Lal Nehru
 - (D) Indira Gandhi

SECTION - B

■ Answer the questions from 11 to 20 in One to Two sentences each. Each question carries 1 mark :

[10]

- 11) What is the meaning of democracy?
- 12) Why do you think creche is a blessing for working women?
- 13) Give description of an ideal pre-primary school.
- 14) Write names of any four types of puppets.
- 15) Write any two objectives of pre-primary education.
- 16) Who invented Kinder Garten method?

- 17) Give definition of 'pre-primary school education'.
- 18) What are the duties of a maid servant in a balwadi?
- 19) Prepare list - Types of supervision.
- 20) Define - 'Curriculum'.

SECTION - C

Answer the questions from 21 to 31 in short. Each question carries 2 marks :

[22]

- 21) What would make time table suitable for balwadi? (What points will you consider while making a timetable for balwadi?)
- 22) Why do you think that the equipment used in balwadi is cheaper?
- 23) What kind of activities should be included in a pre-school level curriculum?
- 24) 'Audio Visual Aids' are most effective in educating masses (society or community). Give reasons.
- 25) Which are the activities that would train a child to live in democracy?
- 26) Since when did supervision start in India? What is supervision?
- 27) Give a list of equipments in a creche.
- 28) Write any 5 activities for the 'sensory development of a child'.
- 29) Differentiate between group play and individual play.

- 30) Explain importance of an admission form.
- 31) We should use local language while educating villagers. Give reasons.

SECTION - D

- Answer the questions from 32 to 37 in short. Each question carries 3 marks :

[18]

- 32) Write any three principles of montessory method.
- 33) Why do you think preparation is a must before organizing any activity for children?

OR

Point out what factors should be considered while organizing games for children?

- 34) Write a short note on the 'importance of curriculum in today's educational system'.
- 35) Write about the need for 'health register in balwadi'.
- 36) Differentiate between story telling and drama (for children).
- 37) Explain - methods of observation in a balwadi.

SECTION - E

- Answer the questions from 38 to 42 in detail. Each question carries 4 marks :

[20]

- 38) List down types of puppet and give information about benefits and uses of it.
- 39) In present time 'the role of society in child development'. Explain this statement.
- 40) Explain creative activities of reading skill in a child.

- 41) Stating the qualities of balwadi teacher, explain it in short.
- 42) Stating the types of curriculum, explain it in short.

OR

Explain in detail any two types of puppet.

SECTION - F

- **Questions from 43 to 46 are essay type. Each question carries 5 marks :**

[20]

- 43) Discuss the present problems of pre-primary education.
- 44) Prepare a detailed note on the values of democracy.
- 45) Showing the types of balwadi observation, explain it in detail.
- 46) State the points to be kept in mind while preparing a planning of recreational and cultural activities.

OR

Mention the ways of educating the society.

